

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: .....

Cím: *Egy „békebeli és gondtalan”*

Karácsony

Forrás: .....

Új Magyarország

Bn

1937 XII. 25.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

308

Hely

Idő

1909

Személy

Helység

Közp. nyomt. XX. cs. 23. sz.

Székesiővárosi házinyomda 1927 - 1695

Egy „békebeli és gondtalan” karácsony

Nyirkos, ködös eső volt 1909-ben karácsony napján. Ez a karácsony az újságíró szemével nézve, egyike volt az utolsó évtizedek legérdekesebb karácsonyának, mert a rendesen eseménytelen ünnep előtti napokban sok minden történt. Érdemesnek tartjuk lepergetni 1909 decemberének a filmjét.

December 23-án például az történt, hogy Wekerle Sándor miniszterelnök kormányát leszavazta a Ház. Holló Lajos indítványt tett ugyanis a Ház ülésén, hogy az önálló Nemzeti Bank érdekében feliratot kell küldeni a királynak. Bánffy Dezső báró nagy beszédet mondott az indítvány mellett, a Justh-párt nagy éljenzéssel fogadta az egyetlen melléjük álló felszólalót a 67-es táborból. Kossuth Ferenc bejelentette felszólalásában, hogy a bankkérdésben a kormány tagjai között megszűnik az egyetértés.

Megbukik a Wekerle-kormány

Ekkor Wekerle miniszterelnök meghökkenve nézett Kossuthra és hátrafordulva, kérdezte:

— Mi ez?

Majd felállott és beszédben fejtette ki, hogy a Nemzeti Bank felállításának mik az akadályai.

Az elnök elrendelte a szavazást, amely nagy meglepetéssel végződött. A Ház elfogadta Holló Lajos indítványát és pedig 139 szavazattal 89 ellen. Bánffy Dezső is természetesen megszavazta az indítványt. Ezzel a Ház leszavazta a kormányt.

Ennek a leszavazásnak meg is volt a következménye, a Wekerle-kormány lemondott és Lukács László deszignált miniszterelnök jött vissza Bécsből. December 25-én kezdi meg tárgyalásait Lukács László az új kabinet összeállításáról.

Jorga, a román nacionalisták vezére, nagy beszédben támadja Románia hivatalos külpolitikáját, amely a hármas szövetség felé húz. Jorga szerint a legfiatalabb román nacionalisták sem kérik azt, hogy a hivatalos helyről adott válaszukban szöveggyék a magyarországi románok elnyomását. Ha az ilyen dolgokat kertelés nélkül kimondják, — ennek következményei vannak. Románia pedig ma még nem tud szembenézni ezekkel a következményekkel. Lehetetlennek tartja a belső szövetséget Románia és a monarchia között.

December 23-án temetik Lipót belga királyt. A király három leánya, Lujza, Stefánia (Lónvai grófné) és Klemenina kibékültek. Mattasics Géza, Lujza hercegnő férje csak Kölnig kísérhette a temetésre utazó hercegnőt, mert értékre adták, ha belga területre lép, kiutasítják. Lujza

hercegnő pört indított a hagyatékért, de a pörhöz a két testvére nem csatlakozott.

Bratianu Jonel, Románia miniszterelnöke ellen merényletet követett el egy munkásember, revolverrel többször rálőtt a miniszterelnökre, akit két golyó megsebesített. A merénylő elbocsájtott vasuti munkás volt, aki kenyere elveszéséért a miniszterelnökön állt bosszút.

Leleplezik Cook-ot

A karácsonyi lapok közlik azt a hírt is, hogy a koppenhágai szakértő bizottság megállapította, hogy most már egész bizonyos, hogy Cook dr. nem volt az északi sarkon. A szakértő bizottságban nagytekintélyű, független emberek voltak, akik megvizsgálták Cook adatait s megállapították, hogy olyan értéktelen és tudományosság nélkül való anyagot jégről-hóról még senki sem merészelt tudományos társaság elé vinni. Cook állítólag megszökött az impresszáriójától kapott nagy előleggel, ugyanakkor nyilatkozik Peary, aki először volt az északi sarkon s nyilatkozatában ezt mondja:

— Már három hónappal ezelőtt figyelmettem a világot Cookra. Ezzel csak magam és a nyilvánosság iránt való kötelességemet teljesítettem. Egyébiránt ragaszkodom ahhoz a régebbi nyilatkozatom-

hoz, hogy Cook sohasem volt az északi sarkon és amikor az eszkimóktól megtudta, hogy én elértem az északi sarkot, koholt mesékkal vitássá akarta tenni az én dicsőségemet, pedig én voltam az első ember, aki eljutott az északi sarokra.

December 24-én lép trónra Albert belga király.

Értékes karácsonyi ajándékról számolnak be a lapok. Andrássy Gyula belügyminiszter a költségvetésbe beállított kétmillió koronát útnak indította 136 magyar városba. Éppen karácsonyra érkezett meg a pénz, a városok szubvenciója, ezzel az összeggel rendezték a városi tisztviselők fizetését, mert a városok annyira pénztelenek, hogy legtöbb helyen nem töltik be az állásokat, vagy több állásra egy embert alkalmaznak.

Londonban az egyetem fölhívta a londoni magyar egyesületet, hogy állítson össze olyan Magyarországra vonatkozó irodalmi gyűjteményt, melyet az egyetem könyvtárában helyeznének el s amely a diákoknak és minden érdeklődőnek rendelkezésére állana.

Pétervárott december 23-án politikai gyilkosságot követtek el, amelynek áldozata Karrov ezredes, a politikai rendőrség feje. A gyilkos, Woskrescevszky Mihály felajánlotta előbb szolgálatait a rendőrségnek.

A Nobel-díjat Lágerlöf Zelma kisaszszony nyeri meg.

Ami vezércikktema volt

Klobucsár Vilmos honvédfőparancsnokot bárói rangra emeli a király.

Ime, egy részlet egyik lap karácsonyi vezércikkéből:

„Éppen tíz esztendeje, hogy a lejárt és az újonnan megkötendő gazdasági kiegyezés körül folyó tárgyalások folyamán az

összbirodalmi eszme, amelyről már azt hirdették a szabadelvű párt politikusai, hogy örökre meghalt, ismét életielt adott magáról. A nemzet önfenntartási ösztöne azonban megérezte azt a veszedelmet, mely a magyar állam nemzeti karakterét az osztrák birodalmi egység részéről fenyegeti és állást foglalt ellene. Amily mértékben öltött határozottabb alakot a fölbonthatatlan gazdasági egységre törekvés, abban a mértékben nőtt a magyar nemzetben az a verzió minden iránt, ami Ausztriával közös. Tíz éve, hogy az osztrák összbirodalmi eszme egyre bátrabban, egyre vakmerőbben lép föl, hogy megsemmisítse állami, nemzeti egységét és nemzetünk állami különállását és tíz éve annak, hogy e beolvastási törekvésekre a nemzet egyre határozottabban foglalt állást mindama biztosítékok kivívása mellett, amelyek államunk függetlenségét bárhonnán jövő támadások ellen biztosítani alkalmasak. *A Gross-Österreich eszméének nyílt pronagálására pedig a magyar nemzet azzal felel, hogy többséget adott a függetlenségi pártnak.*"

A külpolitikai események között két említésre méltó van. Görögországban forrongás, Nikaraguában pedig forradalom tört ki. Másik hír: Menelik négus haldoklik.

A művészi hírek között olvassuk, hogy karácsonyra *Fáy Dezső* és *Gulácsy Lajos* közösen állítottak ki. A kiállításnak egészen szokatlan a megszervezése, mert nyolc hétig tart, *de minden két hétben más és más anyagot mutatnak be*. Egyik ciklusban *biedermeier* hangulatot, a másikban modern impressziókat és így tovább. Ugyanakkor a Nemzeti Szalonban a gödöllőiek állítanak ki. A karácsonyi könyvpiac munkái között szerepel *Szomaházy István* és *Farkas Pál* egy-egy kötete is. Közvetlenül karácsonykor mutatták be *Móric Zsigmond* vígjátékát, a *Sári bírót*, a Magyar Színházban *Shaw* komédiáját, *Warenné* mesterségét játsszák, a Király Színházban *Jánoska* megy, a Vígsházban pedig felváltva a *Tanítónő*, a *Taifun* és a *Liliom*.

Egy bécsi lap azt írta, hogy a király karácsony után Pestre jön. Ezt a hírt hivatalosan úgy cáfolják, hogy a király csak tavasszal fog néhány napot Budapesten tölteni.